

Årsredovisning 2008

Grolink faces

Learn more about Grolink and partners on www.grolink.se

Grolink
Serving the organic world

"To make the earth a better place to live on by providing clients with excellent consultancy service in the field of organic agriculture, environment and social development."

Verksamheten 2008

Omsättningen minskade från tjugotre till nitton miljoner jämfört med föregående år. År 2008 dominerades av utfasning av projekt, framförallt EPOPA programmet samt utveckling av nya affärer, vilket betydde att resultatet var mindre gott, även om det är fortsatt positivt.

Ekologisk produktion i världen

Efterfrågan på ekologiska produkter ökar fortsatt starkt, även i utvecklingsländer. Man uppskattar marknaden för ekologiska produkter till att vara värd cirka 45 miljarder dollar. Någon minskning av marknaden pga den globala finanskrisen märks inte. I ökad utsträckning uppmärksammas jordbrukets viktiga roll i klimatfrågan, både som orsak till växthusgasutläpp och som en viktig möjlighet för reglering av växthusgaser. Konsultmarknaden för ekologiskt lantbruk är fortsatt rimligt god.

Miljö, engagemang och medmänsklighet är en del av vårt jobb

Huvudkontoret köper sedan många år så kallad grön el, värms med ved och sol och är rimligt miljöanpassat. Flygresor är den stora miljöboven i vår verksamhet.

Vi utför en del gratistjänster för syften vi sympatiserar med.

Grolink har också tagit initiativ till en NGO, Grow Organic – Africa vilken är registrerad i Kenya och har till syfte att bygga upp ledarskapet för den ekologiska sektorn i Afrika.

IFOAM

Många av Grolinks medarbetare hade under 2008 (frivilliga) uppdrag inom International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM):

Ong Kung Wai, ledamot av styrelsen, ledamot i Norms Management Committee

Vitoon Panyakul, ledamot av IOAS Accreditation Committee

Kari Örjavik ordförande för IFOAM Trade Forum

Eva Mattsson, ledamot av Criteria Committee

Gunnar Rundgren representerade IFOAM i The International Task Force for Harmonisation and Equivalence in the organic sector. Detta samarbete mellan IFOAM, UNCTAD och FAO avslutades i oktober 2008 med bla godkännande av två verktyg för att underlätta harmoniseringen: en internationell norm för ekologiska certifieringsorganisationer, IROCB, och EquiTool, ett verktyg för att bedömma ekvivalens mellan olika standarder för ekologiskt lantbruk.

Verksamhet

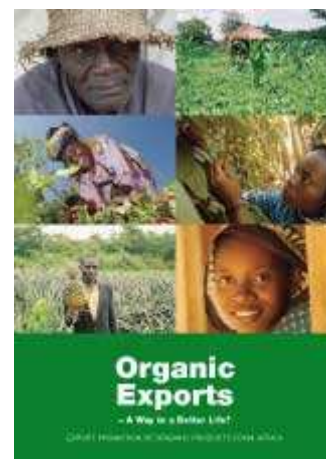
EPOPA – Export Promotion of Organic Products from Africa

EPOPA var ett Sida-program som inriktade sig på att öka småbönders inkomster genom export av ekologiska produkter. Under 2008 fasades programmet ut. Det har varit vårt i särklass största uppdrag, genomfört i samarbete med AgroEco sedan år 2002. Grolinks roll i EPOPA var främst:

- Projektledning och administration
- Marknadsarbete, främst genom direkt hjälp till projekten för att skapa marknadsstrategier och identifiera köpare.
- Informationsarbete, bl. a. utgivande av nyhetsbrevet EPOPA Newsletter samt design och skötsel av websidan.
- Utförande av vissa delprojekt i sin helhet, främst avseende utveckling av de nationella institutionerna (t.ex. certifieringsorganisationer) för den ekologiska sektorn, samt kurser och utbildning.

Ett sammandrag av programmet under alla år följer nedan. Det baseras på boken Organic Exports – a way to a better life →

EPOPA var ett “development through trade” program med syfte att förbättra livsvillkoren för småbondehushåll genom export av ekologiska produkter. Programmet strävade också att stödja det ekologiska lantbrukets institutioner. Målgruppen var småbönder, men den direkta samarbetspartnern var exportörer, vilka i sin tur kontrakterade småbönder för produktion. Exportörerna försåg, med programmets hjälp, bönderna med rådgivning och nödvändiga produktionsmedel. Vare sig exportörer eller bönder fick direkt bidrag för sin normala verksamhet, utan programmet byggde på kommersiella principer.

Av 110 000 bönder som nåddes av programmet deltog 80 000 aktivt genom att leverera produkter. De deltagande bönderna sålde produkter för cirka 15 miljoner dollar årligen och exportvärdet av dessa grödor var ungefär det dubbla. Cirka 600 000 människor nåddes av EPOPA:s aktiviteter och resultat. Kostnaderna för de svenska skattebetalarna för detta femåriga program motsvarar ungefär en kopp kaffe per skattebetalare. Tabellen nedan summerar situationen vid programmets slut. De senast startade projekten hade vid den tidpunkten ännu inte nått sin marknadspotential, och de flesta av de tidigare startade projekten expanderade fortfarande, vilket gör att bilden torde vara ännu mer positiv efter ett par år.

Land	Projekt	Antal bönder	Böndernas inkomster av ekologiska grödor (US\$)	Böndernas merpris (US\$)	Totalt exportvärde value (US\$)
Tanzania	15	44 000	2 300 000	390 000	6 100 000
Uganda	19	87 000	12 600 000	2 600 000	25 000 000
Totalt	34	131 000	14 900 000	2 990 000	31 100 000

EPOPA efterlämnar en mycket aktiv och dynamisk ekologisk sektor i Uganda och en etablerad sektor i Tanzania. I båda länderna finns fungerande nationella organisationer för ekologiskt lantbruk och internationellt ackrediterade certifieringsorganisationer samt ett stort antal människor med kunskaper i ekologiskt lantbruk. EPOPA arbetade en kort tid i Zambia också, men tiden var för kort för att åstadkomma långsiktiga resultat.

De deltagande småbönderna var mestadels "organic by default"; dvs de använde knappast några kemiska insatsmedel även innan interventionen. Ekologiskt lantbruk i sig innebar inga betydande problem för de deltagande bönderna. Det rapporterades inga oöverstigliga problem med skadegörare i någon av de tjugotal olika grödor som odlades kommersiellt och inte heller i den mix av grödor vilka bönderna odlar för sin självförsörjning.

Bönderna svarade på det förbättrade marknadsförhållandet med en ökad produktion. Denna ökning var främst ett resultat av utökad areal, och i endast liten utsträckning ett resultat av bättre odlingsmetoder – detta var något av en missräkning. Projektets rådgivare engagerade sig och de deltagande bönderna i metoder som täckgrödor, grön gödsling, bättre beskärning bättre växtföljder mm. Det gjordes med en rad olika metoder i de olika projekten för att se vad som fungerade bäst.

De deltagande bönderna och deras familjer fick en klart förbättrad livsmedelssäkerhet, främst genom ökade inkomster. Förbättringar i bostäder, längre skolgång och investeringar i lantbruket var de områden som bönderna satsade mest på.

De flesta av projekten var mycket framgångsrika, några var bara delvis framgångsrika och ett fåtal misslyckades totalt. Den vanligaste orsaken till misslyckande var brist på engagemang och förmåga hos de deltagande exportörerna, samt problem med förädling av produkterna – vilket stundtals var del av projektet. Det bör noteras att alla de "misslyckade" projekten stoppades tidigt och att alla projekt som gick igenom en full treårig period fortsatte efter att EPOPA:s stöd var över. Det i sig är kanske den bästa mätaren av hur framgångsrikt EPOPA har varit. I de framgångsrika projekten fanns alltid ett företag med en engagerad ledning, bra fältarbete och ett samarbete mellan bönderna och exportörerna.

Mot slutet av programperioden engagerade sig EPOPA i ökad utsträckning i jordbrukspolitik, i samarbete med de nationella organisationerna, IFOAM, UNEP och UNCTAD.

Den stora efterfrågan av ekologiska produkter var en viktig förutsättning för EPOPA:s framgångar. Inom programmet självt följande faktorer har haft stor betydelse

- ett tydligt marknadsfokus och fokus på konkreta mätbara resultat
- användandet av kommersiella aktörer, exportörer, för att koppla bönderna till marknader
- integrering av rådgivningen i den kommersiella kedjan, så att exportföretagen är ansvariga för rådgivning.
- gruppcertifiering för att möjliggöra ekologisk certifiering

Mer information om EPOPA finns på www.epopa.info

Balkan

Under 2008 hjälpte vi Organska Kontrolla i Bosnien och Hercegovina att bli EU godkända, projektet fortsätter 2009. Vi har initierat ett projekt med jordbruksministeriet i Montenegro för gruppcertifiering av ett antal bondegrupper med djurhållning. Vi besökte Ukraina för att studera möjligheterna för samarbete där. Projekterad verksamhet i Moldavien har ej kunnat startas.

Östafrika

Förutom EPOPA så planerades under 2008 en uppföljning av det framgångsrika projektet för regionala regler i Östafrika (OSEA); ett projekt för föreningen av Östafrikanska exportörer (AfroEx) och kursverksamhet inom ramen för NGO:n Grow Organic – Africa. Inget av dessa initiativ resulterade i kontrakterad verksamhet under 2008.

I Rwanda har vi haft fortsatta kontakter med företag och myndigheter. Ett kontrakt skrevs i slutet av året med Rwandas största teföretag. Företaget kommer att lägga om halva sin teodling till ekologisk under en treårsperiod och Grolink ska hjälpa till med förberedelser för certifiering, utbildning av personal samt omläggningen av odlingarna.

Gårdsvy i Rwanda

I slutet av 2007 etablerade Grolink dotterbolaget "Kilimohai Afrika Ltd" i Uganda. Från 1 januari, 2008 drivs mycket av verksamheten i Östafrika i dotterbolaget, under ledning av Norman Ricky Mukuru. Detta första år var ett uppbyggnadsår, och de flesta uppdrag för Kilimohai Africa Ltd kom direkt från Grolink.

Andra konsultuppdrag

Bland våra andra uppdrag kan nämnas:

- Arbete med att utveckla en strategi för den ekologiska sektorn på uppdrag av handelsministeriet i Sydafrika slutfördes. Arbetet leddes av Institute of Natural Resources. Rapportens slutsatser väntar nu på att bli genomförda.
- Kontrollanträning i Indien i samarbete med International Organic Inspectors Association på uppdrag av den statliga myndigheten APEDA.
- Utformande av program för konferens Organic Asia i Sarawak, Malaysia, på uppdrag av Sarawak Development Initiative, en statlig myndighet.
- Organic Export Promotion Laos, på uppdrag av International Trade Centre, Geneva

Utredningar & Rapporter

Många organisationer vänder sig till Grolink för utredningar. Bland våra kunder finns bl.a. OECD, FAO, IFOAM, ITC, UNCTAD, Inter-American Development Bank, Coop, Löfbergs Lila, Unilever, Rainforest Alliance, ISEAL, KRAV och Svenska Naturskyddsföreningen.

Exempel på utredningar slutförda 2008:

- En rapport åt Rainforest Alliance om Chain of Custody-certifiering
- En rapport åt ISEAL med gemensamma kriterier för gruppcertifiering.
- En jämförelse mellan IFOAM Accreditation Criteria och the International Requirements for Organic Certification bodies

Marknad

Grolink arbetar med marknadsfrågor både på uppdrag av producenter som behöver hjälp och av köpare som letar efter ekologiska produkter. Bland annat så hjälper vi en ledande tillverkare av parmesanost, Santa Rita, med att marknadsföra sig i Sverige. Vi hjälper också några svenska företag med deras administration av certifiering. Under året formulerades vår service på den svenska marknaden under konceptet Grolink Ekosupport.

Under marknadsaktiviteter ryms även det årliga deltagandet på Biofach-mässan, där Grolink hjälper företag att ställa ut på världens största ekologiska mässa. Den är också en plattform för Grolink att marknadsföra sig självt. se mer nedan. Grolink hjälpte Natural Products i Dubai med att rekrytera deltagare från Afrika och Skandinavien.

African Pavilion

Grolink tog initiativ till African Pavilion vid Biofach-mässan och lyckades få med ett stort antal partners: EPOPA, ITC, FAO, IFOAM, Osec – Sippo, UNEP-UNCTAD CBTF, EAOA – Ethiopian Association for Organic Agriculture, NOGAMU- National Organic Movement Uganda, KOAN- Kenya Organic Agriculture Network, TOAM- Tanzania Organic Agriculture Movement, OPPAZ – Organic Producers & Processors of Zambia, GOAN – Ghana Organic Agriculture Network, Organic South Africa, Organic Exchange och Ministry of Agriculture Rwanda. Sida, The Oxfam/Novib Biodiversity Fund, Cordaid, Triodos Foundation och Hivos var finansiärer . Ansvariga organisatörer var Grolink och AgroEco samt IFOAM.

Mässan blev en stor framgång där 75 företag från 13 afrikanska länder ställde ut på 500 m². Utöver själva mässan hölls en endagarskonferens på temat: Opportunities and challenges for the future.

African Pavilion var så framgångsrikt att den planeras som ett treårigt projekt. Under senare delen av 2008 var vi aktiva med att organisera den

Kari Örjavik och Gerard Depardieu i African Pavilion

för 2009 och att samla resurser för hela projektperioden.

Kursverksamhet

Under 2008 ordnades nationella kurser för utveckling av sektorerna för ekologiskt lantbruk i Tanzania och Uganda. På Sidas uppdrag genomför Grolink sedan 2004 kursen Organic Agriculture Development (OAD), som ingår i Sidas serie av "Advanced International Training Programmes". Under 2008 var OAD-kursen öppen för afrikanska deltagare.

I Tanzania organiserade vi en tvådagars kurs om ekologiskt lantbruk för 35 högre myndighetspersoner från sex olika ministerier och ett tiotal statliga myndigheter.

Publikationer

The Organic Standard (TOS) kom ut för det åttonde året i följd, och är nu väl etablerad som den ledande tidskriften om regler, certifiering och lagstiftning för ekologisk odling. I augusti varje år görs ett specialnummer, The Organic Certification Directory, där alla certifieringsorganisationer för ekologisk odling presenteras. Enstaka artiklar av TOS kan köpas på www.organicstandard.com.

Ett antal publikationer från Grolink går att köpa på Grolinks webbshop **Grolink Shop** som nås via www.grolink.se.

Personal och konsulter

Grolink hade vid utgången av 2008 tre heltidsanställda, en minskning med tre person. De anställda är:

Gunnar Rundgren, VD
Carina Lindskog, ekonomiansvarig
Kolbjörn Örjavik, projektassistent

Åsa Renman, kurssekreterare slutade under 2008.

Lena Möller var projektanställd från 1 Oktober till 31 december

Grolink Partners

Grolink Partners marknadsförs under namnet Grolink och använder sig av Grolinks generiska material och koncept. Varje partner har eget företag eller är anställd av annat företag. Grolink Partners var under 2008:

- Senad Hopic, Serbien
- Ong Kung Wai, Malaysia
- Eva Mattsson, Sverige
- Vitoon R. Panyakul, Thailand
- Kari Örjavik, Sverige
- Lisa Larsson, konsult, Östafrika
- Peter Lustig, konsult, Östafrika

Samarbete med andra konsultorganisationer

I EPOPA programmet var Agro Eco i Nederländerna och deras kontor i Uganda och Tanzania vår främsta samarbetspartner. Joy Michaud i Storbritannien sköter om

redigeringen av The Organic Standard och en hel del av administrationen sköts av Jumat Majid i Malaysia. Från augusti 2008 tog Nuria Allonso i Spanien över redaktörskapet för TOS.

Styrelse

Styrelsen har under året bestått av Kari Örjavik (ordförande), Eva Mattsson, Peter Lustig och Gunnar Rundgren (verkställande direktör).

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Grolink AB (556519-5269) avger härmed förvaltningsberättelse för räkenskapsåret 2008-01-01 - 2008-12-31

Verksamhetens utveckling

Omsättningen minskade med knappt 20 procent jämför med 2007. Resultatet var svagt positivt och motsvarade i stort överskott av finansiella poster, valutavinster och räntor. Ett dotterbolag, Kilimohai Ltd., har etablerats i Uganda. Planen är att detta bolag skall tas över av den anställde och ingå som en partner i Grolink.

Intäkter från de olika verksamhetsgrenarna (tkr)

Område	2008	2007
Konsultverksamhet	15 151	20 194
Kursverksamhet	3 157	2 628
Övrigt	680	331

Soliditet och likviditet

Grolinks soliditet var 55 % och likviditeten 244 % vid årets slut, en förbättring jämfört med föregående år (38 % respektive 169 %). Såväl likviditet som soliditet är mycket tillfredsställande.

De kommande åren

Det kommande året beräknas omsättningen minska ytterligare något pga. utfasningen av EPOPA programmet. Ett antal nya projekt och program är under utveckling. Personalminskningar företas under 2009.

Vinstdispositioner

Till bolagsstämmans förfogande står

Balanserat resultat	2 277 150
Årets vinst	146 245
	2 423 395

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinsten disponeras enligt nedan:

Till aktieägare utdelas	25 000
Till ny räkning överföres	2 398 395
	2 423 395

Beträffande bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i kr	Not	1/1 2008 31/12 2008	1/1 2007 31/12 2007
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning		18 761 229	23 103 149
Övriga rörelseintäkter		226 972	50 200
Summa rörelsens intäkter		18 988 201	23 153 349
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	not 2	-16 983 040	-19 515 837
Personalkostnader	not 1	-1 771 518	-2 750 190
Avskrivningar materiella anläggningstillgångar	not 3	-35 202	-39 754
Övriga rörelsekostnader		-24 602	-18 471
Summa rörelsens kostnader		-18 814 362	-22 324 252
<i>RÖRELSERESULTAT</i>		173 839	829 097
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter och liknande poster		81 959	61 371
Räntekostnader och liknande poster		-7099	-894
<i>RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER</i>		248 699	889 574
Bokslutsdispositioner			
Avskrivning över plan			
Upplösning periodiseringsfond		60 231	0
Periodiseringsfond		-88 416	-227 837
Summa bokslutsdispositioner		-28 185	-227 837
<i>RESULTAT FÖRE SKATT</i>		220 514	661 737
Skatt på årets resultat		-74 269	-192 341
<i>ÅRETS VINST/FÖRLUST</i>		146 245	469 396

Balansräkning

<i>TILLGÅNGAR</i>	Not	<i>2008-12-31</i>	<i>2007-12-31</i>
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	not 3	66 614	95 540
Summa materiella anläggningstillgångar		66 614	95 540
Omsättningstillgångar			
Pågående arbeten för annans räkning		299 162	436 177
Aktier i dotterbolag		40 373	15 637
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		2 454 958	5 970 841
Fordringar dotterbolag		91 196	91 196
Övriga fordringar		167 273	75 701
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		129 090	250 000
		3 182 052	6 839 552
Kassa och bank		2 894 656	1 513 933
Summa omsättningstillgångar		6 076 708	8 353 485
SUMMA TILLGÅNGAR		6 143 322	8 449 025

EGET KAPITAL OCH SKULDER	Not	2008-12-31	2007-12-31
Eget kapital			
	not 4		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital 2 500 aktier á nom. 100 kr		250 000	250 000
Reservfond		60 000	60 000
		310 000	310 000
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		2 277 150	1 832 754
Årets vinst eller förlust		146 245	469 396
		2 423 395	2 302 150
Summa eget kapital		2 733 395	2 612 150
Obeskattade reserver			
Obeskattade reserver	not 5	915 781	887 596
		915 781	887 596
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 141 773	1 922 570
Aktuella skatteskulder		25 551	57 330
Övriga skulder		162 093	713 533
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 164 729	2 255 846
Summa skulder		2 494 146	4 949 279
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		6 143 322	8 449 025
STÄLLDA SÄKERHETER			
Ställda säkerheter för checkräkningskredit			
Företagsinteckningar		200 000	200 000
Summa		200 000	200 000
ANSVARSFÖRBINDELSER		Inga	Inga

NOTER

Allmänna värderings- och redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Principerna är oförändrade i jämförelse med föregående år. Hänvisning till ÅRL 7:3 om moderbolag och koncernredovisning i mindre koncerner.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av pågående arbeten baseras på nedlagda kostnader samt förväntad vinstmarginal på respektive projekt.

Not 1 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Medelantalet anställda bygger på av bolaget betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.

	2008	2007
Medelantal anställda har varit	4,00	6,50
varav kvinnor	2,00	2,50
varav män	2,00	4,00

Löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader har utgått med följande belopp:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
till styrelse och VD		
löner och ersättningar	447 027	492 857
sociala kostnader	140 063	160 877
pensionskostnader	52 572	24 552
	639 662	678 286
till övriga anställda		
löner och ersättningar	769 058	1 268 745
sociala kostnader	244 012	334 453
pensionskostnader	101 260	218 373
	1 114 330	1 821 571
Summa styrelse och övriga	1 753 992	2 499 857

Not 2 Övriga kostnader

Revisionsarvodet uppgick till 20 450 kronor.

Not 3 Anskaffningsvärden och avskrivningar mm för inventarier uppgår till följande belopp:

	2008-12-31	2007-12-31
Ingående anskaffningsvärde	288 143	305 863
Inköp	6 276	59 300
Försäljning/utrangeringar	-41 196	-77 020
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	253 223	288 143
Ingående avskrivningar	-192 603	-223 399
Försäljningar/utrangeringar	41 196	70 550
Årets avskrivningar	-35 202	-39 754
Utgående ackumulerade avskrivningar	186 609	192 603
Utgående planenligt restvärde	66 614	95 540

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Inventarier 20 %

Not 4 Eget Kapital

Förändring av eget kapital	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	250 000	60 000	1 832 754	469 396
Vinstdisp. enl. beslut av årets bolagsstämma			469 396	-469 396
Utdelning			- 25 000	
Årets resultat				146 245
Belopp vid årets utgång	250 000	60 000	2 277 150	146 245

Not 5 Obeskattade reserver

Upplysning om skatter. Skatteskuld 2007, 192 341 kronor (28%) och 2008, 69 760 (26,3%).

	2008-12-31	2007-12-31
Akkumulerade avskrivningar utöver plan	0	0
Periodiseringsfond vid 2003 års taxering	0	60 231
Periodiseringsfond vid 2004 års taxering	89 224	89 224
Periodiseringsfond vid 2005 års taxering	100 022	100 022
Periodiseringsfond vid 2006 års taxering	236 256	236 256
Periodiseringsfond vid 2007 års taxering	174 026	174 026
Periodiseringsfond vid 2008 års taxering	227 837	227 837
Periodiseringsfond vid 2009 års taxering	88 416	

Höje 1 maj 2009

Kari Örjavi
Ordförande

Peter Lustig
Ledamot

Eva Mattsson
Ledamot

Gunnar Rundgren
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse avseende denna årsredovisning har avgivits 27 maj 2009.

Björn Elfgren
Godkänd revisor, SRS

There is not one developed
and one underdeveloped world,
there is only one world that is badly developed

Grolink

info@grolink.se • www.grolink.se
Grolink • Torfolk • SE-684 95 Höje • Sweden
Phone: +46 563-723 45 • Fax: +46 563-720 66